

‘Kleurencantate in glas en lood’

Een glasraam dat een actueel verhaal vertelt

Het gloednieuwe, monumentale glasraam in de Sint-Baafskathedraal biedt niet alleen een explosie van kleuren, maar vertelt ook een verhaal. Het is, zoals vele beelden in de oude kerken en kathedralen, een catechese.

Het glasraam werd mogelijk dankzij een schenking aan de kathedrale kerkfabriek. Het ontwerp van kunstenaar Harold Van de Perre uit Dendermonde werd gerealiseerd door het atelier Oidtmann uit Linnich (Duitsland). Harold Van de Perre werkte anderhalf jaar aan dit glasraam, dat bestaat uit duizenden stukjes met de mond geblazen gekleurd glas.

© Kerkplein

Harold Van de Perre (° Ninove, 1937) studeerde aan het Hoger Instituut Sint-Lucas in Gent, specialisatie glasraamkunst en mozaïek. Hij was er ook docent beeldende kunsten van 1963 tot 1997. Monumentale glasramen naar zijn ontwerpen vind je in Vlaanderen onder andere in kerken en kapellen in Dendermonde, Ninove, Oudenaarde, Diksmuide, Brugge, Gent, Tongeren, Sint-Martens-Latem, Antwerpen en Zwijndrecht. Ook internationaal is zijn werk bekend.

Laudato si'

De kunstenaar: "Wat mijn inspiratie voor het ontwerp betreft, kreeg ik van de kathedrale kerkfabriek vrij spel, zolang het binnen het thema barmhartigheid kaderde. Het glasraam moest ook figuratief zijn. Een volledig abstract glasraam zou in de kathedraal misstaan, het moest aansluiten bij de grote verhalen."

Het thema werd *Laudato si'* (Geprezen zijt Gij) naar de aanhef van elke strofe van het bekende Zonnelied van Sint-Franciscus van Assisi (1226). Het is tevens de titel van de belangrijke encyciek van paus Franciscus uit 2015

over ecologie. Centraal in het glasraam staat dan ook de ontmoeting tussen beide Franciscussen. Ze zijn omringd met vogels en baden in de lichtstroom die van boven naar beneden loopt. Laudato si' wordt gekoppeld aan het thema van de barmhartigheid. Vandaar de heilige pater Damiaan die een melaatse omarmt. Boven de Franciscusfiguren wordt het Bijbelverhaal van de Goede Herder opgeroepen. Daarmee verwijst het glasraam naar het 'Jaar van Barmhartigheid', dat paus Franciscus in 2016 uitriep. Verder naar boven ziet men de Stad Gods of het Hemelse Jeruzalem, het zonnemotief en de regenboog die in het Bijbelse verhaal van de zondvloed symbool staat voor het verbond tussen God en de mensen.

De kunstenaar: "Ik beschouw Franciscus van Assisi als de grootste heilige van het christendom. Zijn onmeetbare spirituele invloed vertaalde zich in de kunsten: ook daar is zijn inspirerende invloed tot op heden onnoemelijk groot. Zonder Franciscus van Assisi hadden we geen Giotto en geen Dante Alighieri. In zijn spiritualiteit kon

het vernieuwend schildersgenie van Giotto openbloeien en werd de weg naar de renaissance reeds aangekondigd. Zijn ontzag voor God, Jezus de Zoon Gods en de schepping wekte in hem een nederige, maar uiterst positieve levenshouding. Hij wou in alles de meest nederige en 'de minste' zijn, kortom 'de minderbroeder'. Precies in die totale nederigheid lag zijn im-

“
**Het is een actueel glasraam dat een
 erbetoon is aan de huidige paus,
 die de Bijbelse barmhartigheid en de
 zorg voor de schepping centraal stelt.**

(Ludo Collin)

”

mense kracht. Met zijn spirituele en poëtische kracht heeft hij in zijn tijd de kerk niet alleen gezuiverd maar ook gered. Niet toevallig koos paus Franciscus die naam en schreef hij een encycliek waarvan de naam verwijst naar het Zonnelied van Sint-Franciscus. Daarin begint elke strofe met het vers 'Laudato si', meteen werd dit vers het leidmotief in het glasraam."

Vernieuwing in traditie

Gevraagd naar zijn stijl, antwoordt de ontwerper: "Ik wou in mijn persoonlijke, hedendaagse glasraamstijl de eeuwenoude en de moderne glasraamtaal met elkaar verbinden. Kortom: 'vernieuwing maar geworteld in de grote traditie'. Het is een hele eer om een werk in de

Foto's glasramen: © Sint-Baafskathedraal © www.lukasweb.be - Art in Flanders vzw, foto Dominique Provost

mooiste kathedraal van het land te mogen maken, in de nabijheid van *De aanbidding van het Lam Gods* van de gebroeders Van Eyck en het altaarstuk *De intrede van Sint-Bavo* van Rubens. Het zal er hopelijk nog eeuwen te zien zijn en daarom vond ik het allerbelangrijkst dat het glasraam in harmonie zou zijn met de kathedraal. Ik denk dat ik in mijn opzet geslaagd ben. Mijn persoonlijke bijdrage kan alleen maar mijn *persoonlijke* glasraamtaal zijn. Alles is namelijk al duizendvoudig gebeurd en wie in 'het nieuwe om het nieuwe' gelooft, leidt aan mateloze zelfoverschatting. Het enige vernieuwende dat een kunstenaar nog kan aanbrengen, is het persoonlijke van zijn stijl en van zijn compositorisch en coloristisch vernuft. Ik wou op de eerste plaats een overweldigende 'kleuren-cantate in glas en lood' creëren. En in deze kleurenexplosie heb ik een verhaal geweven in zeven motieven, waardoor je als toeschouwer tussen de verhalen wandelt." Een glasraam leeft natuurlijk maar bij de gratie van het licht. Hierover vertelt Van de Perre: "Het licht is de finale levenwekker van het glasraam. Als de zon pal in het glasraam schijnt, is het overbelicht en uit evenwicht. Het beste licht is de zijdelingse zon en nog

“ **Centraal in het glasraam staat de ontmoeting tussen beide Franciscussen.** ”

beter een grijze, neutrale hemel. In tegenstelling tot wat velen denken, is glasraamkunst dé kunst van het *grijze* noorden (Noord-Frankrijk, Engeland, Duitsland, ons land, enz.) en niet van het *zonnige* zuiden. Daar steekt men soms albast in de vensters om het licht te dempen!" Ludo Collin, rector van de kathedraal, zegt heel blij te zijn met dit nieuwe glasraam: "De kleuren zijn prachtig en stromen de kathedraal binnen. Het is alsof het hier altijd geweest is. Maar het is vooral een actueel glasraam dat een eerbetoon is aan de huidige paus die de Bijbelse barmhartigheid en de zorg voor de schepping centraal stelt."

In het glasraam zijn ook de 'wapenschilden' opgenomen van paus Franciscus, van bisschop Luc Van Looy en van de vorige bisschop van Gent, Arthur Luysterman.

Met dank aan Kerk & Leven-redacteur Bertrand Goethals voor de citaten van de kunstenaar die uitgebreid aan het woord kwam op de diocesane bladzijden van Kerk & Leven van 31 oktober 2018: Schilderen met glas en licht.